

FÖRSTAINSTANSRÄTTENS DOM (femte avdelningen)

den 10 april 2003 *

I mål T-353/00,

Jean-Marie Le Pen, Saint-Cloud (Frankrike), företrädd av advokaten F. Wagner,

sökande,

mot

Europaparlamentet, företrädd av H. Krück och C. Karamarcos, båda i egenskap av ombud, med delgivningsadress i Luxemburg,

svarande,

* Rättegångsspråk: franska.

med stöd av

Republiken Frankrike, företrädd av R. Abraham, G. de Bergues, D. Colas och L. Bernheim, samtliga i egenskap av ombud, med delgivningsadress i Luxemburg,

intervenient,

angående en talan om ogiltigförklaring av det beslut som fattats i form av en förklaring av den 23 oktober 2000 av parlamentets talman avseende skiljande av sökanden från hans uppdrag som ledamot av Europaparlamentet,

meddelar

FÖRSTAINSTANSRÄTTEN (femte avdelningen)

sammansatt av ordföranden J.D. Cooke samt domarna R. García-Valdecasas och P. Lindh,

justitiesekreterare: avdelningsdirektören J. Palacio González,

med hänsyn till det skriftliga förfarandet och efter förhandlingen den 25 juni 2002,

följande

Dom

Tillämpliga bestämmelser

Gemenskapsrätten

- 1 I artikel 5 EU föreskrivs följande:

”Europaparlamentet, rådet, kommissionen, domstolen och revisionsrätten skall utöva sina befogenheter på de villkor och för de syften som har fastställts dels genom bestämmelserna i fördragen om upprättandet av Europeiska gemenskaperna och i senare fördrag och rättsakter om ändring eller komplettering av dessa fördrag och dels genom de övriga bestämmelserna i det här fördraget.”

- 2 I artiklarna 189 första stycket EG, 20 KS och 107 EA anges att Europaparlamentet skall ”bestå av företrädare för folken i de i gemenskapen sammanslutna staterna”.

- 3 I artiklarna 190.4 EG, 21.3 KS och 108.3 EA anges att parlamentet skall utarbeta ett förslag till val av dess ledamöter enligt en i alla medlemsstater enhetlig ordning eller i enlighet med principer som är gemensamma för alla medlemsstater, och att

rådet enhälligt skall fastställa bestämmelser om detta och rekommendera medlemsstaterna att anta bestämmelserna.

- 4 I artikel 7.1 i akten om allmänna direkta val av företrädare i Europaparlamentet, som utgör en bilaga till rådets beslut av den 20 september 1976 (EGT L 278, s. 5, i dess ursprungliga lydelse) (nedan kallad 1976 års akt), anges att det åligger parlamentet att utarbeta ett förslag till en enhetlig valordning. Vid i målet aktuell tidpunkt hade inget enhetligt förfarande antagits, trots att sådana förslag hade lämnats av parlamentet.
- 5 Enligt artikel 3.1 i 1976 års akt skall ledamöterna av Europaparlamentet ”väljas för en period av 5 år”.
- 6 I artikel 6.1 i 1976 års akt uppräknas de ämbeten och uppdrag som är oförenliga med uppdraget som ledamot av Europaparlamentet, och i artikel 6.2 stadgas att varje medlemsstat ”under de förutsättningar som anges i artikel 7.2 [kan] fastställa nationella regler om oförenlighet”.
- 7 I artikel 6.3 i 1976 års akt stadgas följande:

”Sådana [ledamöter av] Europaparlamentet på vilka punkterna 1 och 2 blir tillämpliga under den femårsperiod som avses i artikel 3 skall ersättas enligt artikel 12.”

8 Artikel 7.2 i 1976 års akt har följande lydelse:

”Tills dess att en enhetlig valordning träder i kraft och om inte annat följer av de övriga bestämmelserna i denna akt skall valförfarandet regleras av varje medlemsstats nationella föreskrifter.”

9 Artikel 11 i 1976 års akt har följande lydelse:

”Till dess att den enhetliga valordning som avses i artikel 7.1 träder i kraft skall [parlamentet] pröva företrädarnas behörighet. I detta syfte skall [det] beakta de valresultat som medlemsstaterna officiellt har tillkännagivit och avgöra sådana tvister som kan uppkomma på grund av bestämmelserna i denna akt, dock inte tvister som uppkommer på grund av nationella bestämmelser som akten hänvisar till.”

10 Artikel 12 i 1976 års akt har följande lydelse:

”1. Till dess att den enhetliga valordning som avses i artikel 7.1 träder i kraft och om inte annat följer av de övriga bestämmelserna i denna akt skall varje medlemsstat fastställa ett lämpligt förfarande för hur en plats som blir vakant under den femåriga mandattid som avses i artikel 3 skall besättas för den återstående mandattiden.

2. Om en plats blir vakant på grund av gällande nationella bestämmelser i en medlemsstat skall medlemsstaten underrätta [parlamentet] som skall beakta denna underrättelse.

I alla andra fall skall [parlamentet] fastställa när en plats är vakant och underrätta medlemsstaten om detta.”

- 11 Artikel 7 i Europaparlamentets arbetsordning (EGT L 202, 1999, s. 1, nedan kallad arbetsordningen) har rubriken ”Valprövning”. Artikel 7.4 har följande lydelse:

”Utskottet skall se till att medlemsstaternas och unionens myndigheter omgående ger parlamentet alla uppgifter som kan komma att påverka en parlamentsledamots mandat eller ersättarnas rangordning. Är det fråga om en utnämning, skall den dag anges från vilken utnämningen gäller.

När behöriga myndigheter i medlemsstaterna inleder ett förfarande som kan leda till att en ledamot skiljs från sitt uppdrag, skall talmannen begära regelbunden information från dem om hur förfarandet framskrider. Talmannen skall hänvisa ärendet till behörigt utskott, och parlamentet kan yttra sig på förslag av detta utskott.”

- 12 Artikel 8.6 i arbetsordningen har följande lydelse:

”Mandatet skall anses ha upphört och platsen vara vakant från och med följande tidpunkter:

— Vid avgång från och med den dag parlamentet konstaterar att platsen är vakant, i enlighet med anmälan.

- Vid utnämning till ett ämbete eller tilldelning av ett uppdrag som är oförenligt med uppdraget som ledamot av Europaparlamentet, antingen på grundval av nationell vallag eller på grundval av artikel 6 i [1976 års akt] från och med den dag som medlemsstaternas eller unionens behöriga myndigheter angivit.”

13 I artikel 8.9 i arbetsordningen föreskrivs följande:

”Parlamentet förbehåller sig rätten att ogiltigförklara det mandat som är under prövning eller att inte fastställa att mandatet är vakant, då det i förbindelse med godkännandet eller upphävandet av mandatet konstateras att felaktigheter eller brister föreligger.”

Fransk rätt

14 Artikel 5 i loi 77-729, du 7 juillet 1977, relative à l'élection des représentants à l'Assemblée des communautés européennes (lag nr 77-729 av den 7 juli 1977 om val av ledamöter av Europeiska gemenskapernas församling) (JORF av den 8 juli 1977, s. 3579, nedan kallad 1977 års lag) har följande lydelse:

”Artiklarna LO 127—LO 130-1 i code électoral (vallagen) är tillämpliga på val [av ledamöter av Europaparlamentet]....

Om en ledamot inte längre är valbar, och valbarheten bortfaller under mandatperioden, skall uppdraget upphöra. Detta skall fastställas genom dekret.”

15 Artikel 25 i 1977 års lag har följande lydelse:

”Varje väljare kan inom tio dagar efter det att resultatet [av ett val av ledamöter av Europaparlamentet] har kungjorts överklaga detta till Conseil d’État [högsta förvaltningsdomstolen] vad gäller alla frågor som rör tillämpningen av denna lag. Beslut avseende ett sådant överklagande skall fattas i plenum.

Överklagandet har ingen inhiberande verkan.”

Bakgrund och förfarande

16 Sökanden valdes den 13 juni 1999 till ledamot av Europaparlamentet.

17 Genom dom av den 23 november 1999 avslog franska Cour de cassation (brottmålsavdelningen) sökandens överklagande av Cour d’appel de Versailles dom av den 17 november 1998, i vilken sökanden hade förklarats skyldig till bland annat våld mot tjänsteman i dennes tjänsteutövning då målsägandens ställning varit uppenbar eller känd av gärningsmannen, vilket är ett brott som medför påföljd enligt artikel 222-13 första stycket punkt 4 i den franska code pénal (strafflagen). För detta brott dömdes sökanden till villkorlig dom motsvarande fängelse i tre månader samt till 5 000 franska francs (FRF) i böter. Som tilläggsstraff meddelades förbud för honom att utöva de rättigheter som anges i artikel 131-26 punkt 2 i strafflagen under ett år, vilket dock begränsades till att endast omfatta valbarheten.

- 18 Mot bakgrund av denna brottmålsdom och i enlighet med artikel 5 andra stycket i 1977 års lag fastställde den franske premiärministern i dekret av den 31 mars 2000 att "[d]å [sökanden] inte längre är valbar skall dennes uppdrag som ledamot av Europaparlamentet upphöra".
- 19 Detta dekret delgavs sökanden genom skrivelse av den 5 april 2000 från franska utrikesministeriets generalsekreterare. I skrivelsen angavs att sökanden kunde överklaga nämnda dekret till franska Conseil d'État inom två månader från dagen för delgivningen.
- 20 I en odaterad skrivelse underrättade parlamentets talman Nicole Fontaine sökanden om att de franska myndigheterna officiellt hade hänskjutit ärendet angående skiljande av sökanden från uppdraget som ledamot av Europaparlamentet till henne. Hon angav att hon avsåg att "[tillkännage ärendet] vid sammanträdet i plenum den 3 maj [2000]", och att "ärendet skulle hänskjutas till behörigt utskott" i enlighet med artikel 7.4 andra stycket i arbetsordningen.
- 21 I protokollet från sammanträdet i plenum den 3 maj 2000 angavs under rubriken "Upphörande av [sökandens] uppdrag som ledamot" följande:

"Talmannen meddelar att hon den 26 april 2000 från de franska myndigheterna har erhållit en skrivelse daterad den 20 april 2000 av utrikesministern Hubert Védrine och biträdande ministern för europafrågor Pierre Moscovici, med en akt med handlingar om skiljande av [sökanden] från hans uppdrag som bilaga. Hon anger att hon i enlighet med artikel 7.4 andra stycket i arbetsordningen kommer att hänvisa ärendet till utskottet för rättsliga frågor...."

- 22 Prövningen av sökandens behörighet gjordes av utskottet för rättsliga frågor och den inre marknaden (nedan kallat utskottet för rättsliga frågor) inom lyckta dörrar vid sammanträden den 4, 15 och 16 maj 2000.
- 23 Av protokollet från sammanträdet den 4 maj 2000 framgår att utskottet för rättsliga frågor hade uppskjutit prövningen av vissa omständigheter i ärendet, som eventuellt skulle göra det möjligt att fatta beslut, till ett kommande sammanträde. Det framgår av protokollet från sammanträdet den 15 maj 2000 att utskottets ordförande, Ana Palacio, föreslog att parlamentets beslut skulle begränsa sig till ”formfrågan att avge eller underlåta att avge en förklaring att rättsakten mottagits och beaktats”. Detta ”förslag till rekommendation till talmannen” avslogs emellertid ”med 15 röster mot 13”. Diskussionen fortsatte påföljande dag, men i protokollet från sammanträdet den 16 maj 2000 anges endast att utskottet ”inte ändrar gårdagens beslut”.
- 24 Vid sammanträdet i plenum den 18 maj 2000 läste parlamentets talman, sedan hon erinrat om att hon hade begärt ett yttrande från utskottet för rättsliga frågor beträffande den underrättelse som hon erhållit från de franska myndigheterna angående skiljande av sökanden från uppdraget som ledamot, upp en skrivelse från Ana Palacio som hon erhållit den 17 maj 2000, vilken hade följande lydelse:

”Fru talman!

Under sammanträdet den 16 maj 2000 prövade [utskottet för rättsliga frågor sökandens] ställning. Utskottet är medvetet om att det dekret som antagits av Republiken Frankrikes premiärminister, vilket delgavs [sökanden] den 5 april 2000 och publicerades i Journal Officiel de la République française den 22 april 2000, är verkställbart. Utskottet vill emellertid framhålla att den berörde, såsom

anges i den skrivelse genom vilken han delgavs dekretet, har möjlighet att överklaga dekretet till Conseil d'État, och att detta överklagande kan innehålla en begäran om inhibition av dekretet.

Mot bakgrund av gårdagens beslut att inte redan i detta skede rekommendera parlamentet att formellt förklara att det har mottagit och beaktat dekretet avseende [sökanden], har utskottet undersökt vilka tänkbara lösningar som föreligger. Till stöd för detta beslut har Bernard Tapies fall anförts såsom ett prejudikat som bör följas, vilket innebär att Europaparlamentet inte formellt skall förklara att det har mottagit och beaktat dekretet om skiljandet av sökanden från dennes uppdrag förrän efter det att tidsfristen för överklagande till Conseil d'État löpt ut, eller, i förekommande fall, efter det att ett beslut fattats av den nämnda domstolen.”

- 25 Parlamentets talman förklarade därefter att hennes avsikt var att efterkomma ”yttrandet från utskottet för rättsliga frågor”.
- 26 Under den debatt som följde mellan flera parlamentsledamöter efter denna förklaring, angav talmannen bland annat ”att det i själva verket är parlamentet och inte talmannen som skall förklara att det har mottagit och beaktat rättsakten”.
- 27 Enligt protokollet från detta sammanträde i plenum ansåg parlamentets talman mot bakgrund av den debatt som förevarit att Enrique Barón Crespo, som hade begärt att yttrandet från utskottet för rättsliga frågor skulle tas upp till omröstning i parlamentet, slutligen anslöt sig till den ståndpunkt som intagits av Klaus Hänsch, vilken ansåg att någon omröstning inte kunde äga rum, bland annat eftersom det saknades ett formellt förslag från nämnda utskott. Talmannen avslutade med att tillkännage att, i avsaknad av ett ”förslag i egentlig mening från utskottet för rättsliga frågor”, detta ställningstagande utgjorde ”den bästa lösningen för alla”.

- 28 Sökanden inkom den 5 juni 2000 till franska Conseil d'État med sitt överklagande och yrkade att dekretet av den 31 mars 2000 skulle ogiltigförklaras.
- 29 I en skrivelse av den 9 juni 2000 ställd till Hubert Védrine och Pierre Moscovici angav parlamentets talman följande:

”I enlighet med ett yttrande från vårt [utskott för rättsliga frågor], synes det, mot bakgrund av att ett skiljande av en ledamot från dennes uppdrag är oåterkalleligt, lämpligt att Europaparlamentet inte formellt förklarar att det har mottagit och beaktat dekretet [av den 31 mars 2000] förrän tidsfristen för överklagande till Conseil d'État löpt ut, eller, i förekommande fall, förrän den nämnda domstolen har fattat ett beslut.”

- 30 Genom en skrivelse av den 13 juni 2000 informerade Pierre Moscovici parlamentets talman om att den franska regeringen formellt motsatte sig denna institutions ställningstagande vid sammanträdet den 18 maj 2000, att vägra att förklara att det mottagit och beaktat dekretet av den 31 mars 2000 avseende skiljandet av sökanden från uppdraget som ledamot. Ministern angav att parlamentet genom sitt ställningstagande åsidosatt artikel 12.2 i 1976 års akt och att det skäl som anförts inte kunde motivera ett sådant åsidosättande. Han begärde därför att parlamentet ”snarast möjligt” skulle förklara att det hade mottagit och beaktat rättsakten om skiljandet av sökanden från dennes uppdrag.
- 31 Talmannen svarade i en skrivelse av den 16 juni 2000 att parlamentet skulle ”förklara att det [hade] mottagit och beaktat rättsakten om skiljande [av sökanden] från uppdraget som ledamot när [dekretet av den 31 mars 2000 hade] vunnit laga kraft”, vilket ännu inte var fallet, eftersom det hade överklagats till franska Conseil d'État. Hon motiverade detta ställningstagande genom att hänvisa till det tidigare fallet Bernard Tapie och till kravet på rättssäkerhet.

- 32 Den 6 oktober 2000 avslag franska Conseil d'État sökandens överklagande.
- 33 En skrivelse av den 12 oktober 2000 från Hubert Védrine och Pierre Moscovici överlämnades den 17 oktober 2000 till parlamentets talman av Republiken Frankrikes ständiga representation vid Europeiska unionen. De två ministrarna vidhöll att den franska regeringen konsekvent ”med skärpa hade motsatt sig” parlamentets val att avvakta franska Conseil d'États beslut angående sökandens överklagande av dekretet av den 31 mars 2000, vilket val enligt denna regerings mening utgjorde ett åsidosättande av ”ordalydelsen och andemeningen i 1976 års akt”. Efter att ha angivit att franska Conseil d'État hade avslagit sökandens överklagande gjorde de följande tillägg:

”Vi förväntar oss således att Europaparlamentet vidtar åtgärder för att följa gemenskapsrätten och genom Er förklarar att det har mottagit och beaktat rättsakten om skiljandet av [sökanden] från hans uppdrag som ledamot så snart som möjligt. I motsatt fall förbehåller vi oss rätten att dra alla juridiska konsekvenser av detta.”

- 34 Genom skrivelse av den 20 oktober 2000 underrättade parlamentets talman sökanden om att hon dagen innan hade mottagit en ”officiell underrättelse från behöriga myndigheter i Republiken Frankrike” angående franska Conseil d'États dom av den 6 oktober 2000 och att hon i enlighet med arbetsordningen och 1976 års akt ”vid det fortsatta sammanträdet i plenum den 23 oktober 2000 [skulle] förklara att dekretet [av den 31 mars 2000] mottagits och beaktats”.
- 35 I skrivelse av den 23 oktober 2000 upplyste sökanden parlamentets talman om att franska Conseil d'États ovannämnda dom endast hade meddelats av två underavdelningar i förening, trots att ett sådant beslut enligt artikel 25 i 1977 års lag skulle fattas i plenum, eftersom det var fråga om mandatet för en ledamot av Europaparlamentet, och att han därför ånyo skulle vända sig till franska

Conseil d'État. Han upplyste även om att en nådeansökan ingivits till Republiken Frankrikes president och att en talan hade anhängiggjorts vid Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna. Sökanden begärde följaktligen att utskottet för rättsliga frågor skulle hålla ett nytt sammanträde, under vilket han och hans advokater skulle tillåtas yttra sig.

- 36 Vid parlamentets sammanträde i plenum den 23 oktober 2000 togs de felaktigheter som de franska myndigheterna sade ha gjort sig skyldiga till under det förfarande som ledde fram till franska Conseil d'États dom av den 6 oktober 2000 åter upp av sökanden och andra ledamöter som tillhörde hans politiska parti. Dessa begärde att parlamentet inte skulle förklara att det hade mottagit och beaktat den ifrågavarande rättsakten om skiljandet av sökanden från hans uppdrag, åtminstone inte förrän ärendet på nytt hade hänvisats till utskottet för rättsliga frågor.
- 37 Enligt protokollet från debatten under sammanträdet den 23 oktober 2000 avgav parlamentets talman, under en punkt på dagordningen med rubriken "Meddelande från talmannen", följande förklaring:

"Jag vill informera er om att jag torsdagen den 19 oktober 2000 från behöriga myndigheter i Republiken Frankrike officiellt delgavs Conseil d'États dom av den 6 oktober 2000, genom vilken [sökandens] överklagande av den franske premiärministerns dekret av den 31 mars 2000 om skiljande av [sökanden] från hans uppdrag som företrädare i Europaparlamentet avsågs.

Jag vill meddela att jag därefter har erhållit en kopia av den ansökan om nåd för [sökanden] som Charles de Gaulle, Carl Lang, Jean-Claude Martinez och Bruno Gollnisch har ingivit till Republiken Frankrikes president Jacques Chirac."

- 38 Talmannen gav därefter ordet till ordföranden i utskottet för rättsliga frågor. Denna avgav följande förklaring:

”Fru talman, [utskottet för rättsliga frågor] enades, efter att ha övervägt frågan vid sammanträdena den 15 och 16 maj 2000, om att rekommendera parlamentet att tillkännagivandet i plenum av parlamentets förklaring att [sökanden] har skiljts från sitt uppdrag som ledamot skulle uppskjutas. Jag vill framhålla att utskottet för rättsliga frågor hade rekommenderat att denna förklaring skulle uppskjutas till dess att [sökandens] tidsfrist för överklagande till Conseil d’État hade löpt ut, eller ett beslut hade fattats av den nämnda domstolen. Jag hänvisar här till ordalydelsen i den skrivelse av den 17 maj som ni, fru talman, själv läste upp inför församlingen.

Conseil d’État har — såsom nämnts — avslagit överklagandet och vederbörligen underrättat oss om detta avslag. Det finns således inte längre någon anledning att uppskjuta detta tillkännagivande inför församlingen, vilket utgör en skyldighet enligt primärrätten, närmare bestämt artikel 12.2 i [1976 års akt].

Nådeansökan som ni, fru talman, nämnde förändrar inte denna situation, eftersom denna inte utgör en talan inför domstol. Som dess namn antyder är det en åtgärd av statsöverhuvudet som inte berör den franska regeringens dekret, vilket, i enlighet med rekommendationen från utskottet för rättsliga frågor, bör tillkännages i plenum.”

- 39 Talmannen avgav därefter följande förklaring:

”Mot denna bakgrund, och i enlighet med artikel 12.2 i [1976 års akt], förklarar Europaparlamentet att det har mottagit och beaktat den franska regeringens underrättelse om att [sökanden] har skilts från sitt uppdrag som ledamot.”

- 40 Hon uppmanade därför sökanden att lämna plenisalen och avbröt sammanträdet för att underlätta för honom att lämna salen.
- 41 I en skrivelse av den 23 oktober 2000 från generaldirektören för generaldirektoratet för administration vid parlamentet ombads generalsekreteraren Ratti för Tekniska gruppen för oberoende ledamöter att vidta nödvändiga åtgärder för att sökandens kontor, i Strasbourg och Bryssel, skulle tömmas på dennes personliga ägodelar senast den 27 oktober respektive den 31 november 2000.
- 42 Parlamentets talman informerade genom skrivelse av den 27 oktober 2000 Hubert Védrine om att parlamentet hade mottagit och beaktat dekretet av den 31 mars 2000, och begärde att denne ”i enlighet med artikel 12.1 i [1976 års akt] [skulle] tillkännage namnet på den person som [skulle] besätta den lediga platsen [efter sökanden]”.
- 43 Hubert Védrine svarade i en skrivelse av den 13 november 2000 att ”Marie-France Stirbois [skulle] efterträda [sökanden] i enlighet med Front nationals vallista till Europaparlamentet”.
- 44 Genom ansökan, som inkom till förstainstansrättens kansli den 21 november 2000, väckte sökanden den här aktuella talan om ogiltigförklaring av det beslut som antagits genom en förklaring av parlamentets talman den 23 oktober 2000 (nedan kallad den ifrågasatta rättsakten).
- 45 Genom särskild handling, som inkom till förstainstansrättens kansli samma dag, ingav sökanden en ansökan om inhibition och yrkade uppskov med verkställigheten av den ifrågasatta rättsakten.

- 46 Som svar på en fråga som ställdes till parlamentet av förstainstansrätten vid förhandlingen den 15 december 2000 i det interimistiska förfarandet bestyrkte generaldirektören för parlamentets generaldirektorat för finans- och ekonomistyrning, i ett intyg av den 18 december 2000, bland annat att sökanden hade "erhållit ersättning för resekostnader, dagtraktamente och alla andra föreskrivna ersättningar... till dess att hans uppdrag upphörde".
- 47 De franska myndigheterna svarade, i en skrivelse av den 5 januari 2001, likaledes på en fråga som ställdes av förstainstansrätten under det interimistiska förfarandet, att de hade fortsatt att utbetala lön till sökanden till och med den 24 oktober 2000.
- 48 Genom beslut av den 26 januari 2001 i mål T-353/00 R, Le Pen mot parlamentet (REG 2001, s. II-125), förordnade förstainstansrättens ordförande följande: "Det beslut som har antagits genom en förklaring av Europaparlamentets talman den 23 oktober 2000 får tills vidare inte verkställas i den del det utgör ett beslut av Europaparlamentet att det har mottagit och beaktat en rättsakt om skiljande av sökanden från dennes uppdrag som ledamot av Europaparlamentet". I beslutet angavs även att beslut om rättegångskostnaderna skulle komma att meddelas senare.
- 49 Genom särskild handling, som inkom till förstainstansrättens kansli den 12 december 2000, gjorde parlamentet en invändning om rättegångshinder med stöd av artikel 114.1 i förstainstansrättens rättegångsregler. Sökanden ingav yttrande angående denna invändning den 29 januari 2001. Förstainstansrätten (femte avdelningen) fann i beslut av den 12 februari 2001 att denna invändning skulle behandlas i samband med att målet prövades i sak och angav härvid att beslut om rättegångskostnader skulle meddelas senare.
- 50 Genom handling som inkom till förstainstansrättens kansli den 3 april 2001 ansökte Republiken Frankrike om att få intervensera i förevarande mål till stöd för parlamentets yrkanden. Ordföranden på femte avdelningen vid förstainstansrätten biföll ansökan genom beslut av den 14 maj 2001.

- 51 Republiken Frankrike inkom med sin interventionsinlaga den 27 juni 2001. Sökanden ingav yttrande angående denna inlaga den 21 september 2001. Parlamentet avstod från att inge yttrande angående inlagan i fråga.
- 52 Efter det att referenten hade avgett sin rapport beslutade förstainstansrätten (femte avdelningen) att inleda det muntliga förfarandet. Som en åtgärd för processledning anmodade förstainstansrätten parlamentet att besvara vissa skriftliga frågor och att inkomma med vissa handlingar. Parlamentet efterkom begäran.
- 53 Parterna utvecklade sin talan och svarade på förstainstansrättens frågor vid förhandlingen den 25 juni 2002.

Parternas yrkanden

- 54 Sökanden yrkar att förstainstansrätten skall

— förklara att talan kan tas upp till sakprövning,

— ogiltigförklara den omtvistade rättsakten,

— tillerkänna sökanden 50 000 FRF avseende "icke ersättningsgilla kostnader",

— förplikta Europaparlamentet att ersätta rättegångskostnaderna.

55 Parlamentet har yrkat att förstainstansrätten skall

— avvisa talan eller i vart fall ogilla den, samt

— förplikta sökanden att ersätta rättegångskostnaderna.

56 Republiken Frankrike stöder parlamentets yrkanden.

Upptagande till sakprövning

Parternas argument

57 Parlamentet har anfört att den här aktuella talan inte kan tas upp till prövning i sak och har till stöd för sin inställning åberopat två grunder. Den första grunden är att ”gemenskapen saknar behörighet att pröva förutsättningarna enligt nationell rätt för att en ledamot av Europaparlamentet skall anses ha uppdrag som inte är förenliga med detta mandat eller inte vara valbar”, och den andra grunden är att det inte föreligger någon rättsakt mot vilken talan kan väckas med stöd av artikel 230 EG.

- 58 Parlamentet anser för det första att talan inte kan upptas till sakprövning, av den anledningen att gemenskapen saknar behörighet när det följer av nationell rätt att en av dess ledamöter skall skiljas från sitt uppdrag.
- 59 Parlamentet har med hänvisning till artikel 5 EU angivit att det, i likhet med gemenskapens övriga institutioner, endast kan utöva sina befogenheter på de villkor och i de syften som föreskrivs i bestämmelserna i fördraget. Parlamentet har uppgivit att rådet, i strid med bestämmelserna i artikel 190.4 och 190.5 EG, ännu inte har fattat något beslut i fråga om de förslag till enhetlig valordning som parlamentet har utarbetat eller godkänt stadgan för parlamentets ledamöter. Under dessa förhållanden utgör ”1976 års akt den enda gällande parlamentsrättsliga gemenskapslagstiftningen” och är tillämplig i förevarande mål. I denna akt hänvisas emellertid i stor utsträckning till nationella bestämmelser, bland annat vad gäller vakanta platser. Parlamentet har påpekat att det i artikel 12.2 i den nämnda akten görs åtskillnad mellan sådana mandatvakanser som beror på att nationella bestämmelser har tillämpats och sådana som beror på annat, såsom entledigande på egen begäran. I det förstnämnda fallet är dess roll endast att beakta den åtgärd som har vidtagits på nationell nivå.
- 60 I förevarande mål är det således endast de franska myndigheterna som var behöriga att avgöra huruvida sökanden skulle skiljas från sitt uppdrag, och parlamentet beaktade endast dessa myndigheters tillämpning av artikel 5 i 1977 års lag. Den ifrågasatta rättsakten saknar således helt rättsliga konsekvenser.
- 61 Parlamentet har gjort gällande att förstainstansrätten inte hade fog för att i det interimistiska beslutet i förevarande mål ange att det ”inte [kan] uteslutas att parlamentet åtminstone har behörighet att kontrollera att det tillämpliga förfarandet enligt nationell rätt har följts samt, i förekommande fall, att den ifrågavarande parlamentsledamotens grundläggande rättigheter inte har åsidosatts” (det ovannämnda beslutet av den 26 januari 2001, punkt 63). Parlamentet har understrukit att arbetsordningen måste läsas mot bakgrund av fördragen och av 1976 års akt, och angivit att det inte har något utrymme för egen bedömning eller någon behörighet att granska de lagar, andra författningar och andra

rättsakter som de nationella myndigheterna har antagit. Detta beror inte bara på principen om kompetensfördelning, utan även på "en grundläggande folkrättslig princip". I detta hänseende bör det särskilt noteras att EG-domstolen enligt fast rättspraxis inte i mål om förhandsavgörande kan kontrollera att beslutet att begära sådant avgörande har fattats i enlighet med de regler om domstolars sammansättning och behörighet och de processuella bestämmelser som föreskrivs i nationell rätt, och att den således skall hålla sig till beslutet om hänskjutande (domstolens dom av den 20 oktober 1993 i mål C-10/92, Balocchi, REG 1993, s. I-5105, punkt 16). Internationella domstolen och Fasta mellanfolkliga domstolen visar samma återhållsamhet vad gäller bedömning av nationell rätt.

- 62 Parlamentet har även bestritt sökandens argument att artikel 12.2 första stycket i 1976 års akt endast avser fall där oförenlighet har uppkommit under mandat-tiden och inte fall där ledamoten inte längre är valbar. Enligt parlamentet bortser den som framför detta argument från att 1977 års lag antogs med beaktande av 1976 års akt — och således endast avser "företrädare i Europaparlamentet" — och från att "såväl förutsättningarna för att en ledamot inte skall vara valbar som för oförenlighet återfinns i samma kapitel i 1976 års akt, kapitel III". Detta argument innebär vidare att "artikel 12 i 1976 års akt endast skulle gälla i de fall som anges i artikel 6 (oförenlighet), varvid artikeln i fråga inte på något sätt skulle anses vara möjlig att läsas fristående inom ramen för 1976 års akt".
- 63 För det andra har parlamentet gjort gällande att den ifrågasatta rättsakten enbart är av tillkännagivande art och att sökandens juridiska situation inte förändrades genom denna rättsakt, utan genom dekretet av den 31 mars 2000. Parlamentet har anfört att det har agerat "inom de gränser som föreskrivs i nationella bestämmelser och med strikt iakttagande av dessa, såsom stadgas i 1976 års akt".
- 64 Parlamentet har därutöver anfört att yrkandet att det skall förpliktas att erlagga 50 000 FRF avseende "icke ersättningsgilla kostnader" skall avvisas.

- 65 Republiken Frankrike har i huvudsak intagit samma ståndpunkt som parlamentet. Medlemsstaten i fråga har angivit att parlamentet genom den ifrågasatta rättsakten endast konstaterade att en redan föreliggande rättslig situation var för handen, vilken var en följd av ett verkställbart beslut av de franska myndigheterna, nämligen dekretet av den 31 mars 2000. Denna rättsakt förändrar därför inte på något sätt det ”regelverk” som är tillämpligt i förevarande mål.
- 66 Republiken Frankrike har tillagt att den omständigheten att de franska myndigheterna har utbetalat lön till sökanden fram till den 24 oktober 2000 saknar relevans i förevarande mål.
- 67 Sökanden har anfört att hans talan kan tas upp till sakprövning.
- 68 För det första har sökanden anfört att den ifrågasatta rättsakten har bindande rättsverknningar. Han har inledningsvis nästan ord för ord återgivit punkterna 63 och 64 i det ovannämnda interimistiska beslutet av den 26 januari 2001 och gjort gällande dels att det inte kan uteslutas att parlamentet åtminstone har behörighet att kontrollera att det tillämpliga förfarandet enligt nationell rätt har följts samt, i förekommande fall, att den berördes grundläggande rättigheter inte har åsidosatts, dels att denna institution, även om dess behörighet skall anses vara bunden så till vida att institutionen i fråga saknar möjlighet att göra en egen bedömning, förblir skyldig att yttra sig i enlighet med föreskrifterna i arbetsordningen.
- 69 Sökanden har därutöver anfört att den ifrågasatta rättsakten är slutlig och att den har återverknningar utanför parlamentets rent interna sfär. Det är nämligen uppenbart att denna rättsakt syftar till att rent praktiskt skilja honom från hans uppdrag och därmed innebär åsidosättande av hans medborgerliga och politiska rättigheter ”genom att på detta sätt påverka den av väljarna valda representationen och i efterhand snedvrída valutgången”. I sin replik har han skrivit av punkterna 66 och 67 i det ovannämnda interimistiska beslutet av den 26 januari

2001 och angivit att den ifrågasatta rättsakten har haft särskilda rättsverkningar för honom vad gäller såväl hans möjlighet att fortsätta att utföra sitt uppdrag i parlamentet som vad gäller hans personliga situation. Dels skildes han nämligen inte rent faktiskt från sitt uppdrag förrän tidigast från och med den dag då den ifrågasatta rättsakten antogs, dels erhöll han fram till den 23 oktober 2000 alla de ersättningar från Europaparlamentet som en ledamot av denna institution normalt uppstår, och de franska myndigheterna utbetalade lön till honom fram till den 24 oktober 2000.

- 70 Sökanden har för det andra bestritt att parlamentet har haft fog för att anföra grunden att "gemenskapen saknar behörighet" på området.
- 71 Han har inledningsvis gjort gällande att medlemsstaterna inte är behöriga att ensidigt och i förtid avsluta någons uppdrag som ledamot av Europaparlamentet "av rent nationella skäl", särskilt inte till följd av en "åtgärd för skiljande från uppdraget som vidtagits inom den rent nationella rättsordningen". Enligt honom är artikel 5 i 1977 års lag därmed rättsstridig i två avseenden.
- 72 För det första strider denna artikel mot 1976 års akt och mot artikel 8 i arbetsordningen, enligt vilka de enda omständigheter som anges kunna medföra att ett uppdrag avslutas i förtid är dödsfall, entledigande på egen begäran och tilldelning av uppdrag som inte är förenliga med utövandet av uppdraget som parlamentsledamot. Närmare bestämt följer det av artikel 6.3 i 1976 års akt jämförd med artikel 12.2 första stycket i samma akt att den sistnämnda bestämmelsen inte avser fall där den berörde inte är valbar, utan endast fall där han under mandattiden får ett uppdrag som inte är förenligt med uppdraget i parlamentet.
- 73 För det andra innebär artikel 5 i 1977 års lag, i den del den innebär att parlamentets roll i förfarandet för skiljande av en av dess ledamöter från sitt

uppdrag tolkas som ett fall av rent bunden behörighet där parlamentet saknar möjlighet att göra en egen bedömning, intrång i denna institutions självständighet och utgör otillåtlig inblandning i dess verksamhet.

- 74 Enligt sökanden följer det av ovanstående att artikel 5 i 1977 års lag inte får tillämpas och att parlamentet inte fick begränsa sig till att enbart beakta dekretet av den 31 mars 2000. Till stöd för det sistnämnda har han även åberopat ordalydelsen i artiklarna 7.4 andra stycket och 8.9 i arbetsordningen.
- 75 Vidare har sökanden hävdats att det föreligger en ”allmän rättsprincip som härrör från den rätt som är gemensam för medlemsstaterna och som innebär att den berörda parlamentsförsamlingen skall förklara att ledamoten skiljs från sitt uppdrag”.
- 76 Slutligen har han åberopat den grundläggande principen om företräde för gemenskapens rättsordning.

Förstainstansrättens bedömning

- 77 Enligt fast rättspraxis utgör endast åtgärder som har bindande rättsverkningar som kan påverka sökandens intressen genom att väsentligt förändra dennes rättsliga ställning rättsakter som kan bli föremål för en talan om ogiltigförklaring i den mening som avses i artikel 230 EG (domstolens dom av den 11 november 1981 i mål 60/81, IBM mot kommissionen, REG 1981, s. 2639, svensk specialutgåva, volym 6, s. 225, punkt 9, och förstainstansrättens dom av den 4 mars 1999 i mål T-87/96, Assicurazioni Generali och Unicredito mot kommissionen, REG 1999, s. II-203, punkt 37). Talan om ogiltigförklaring kan sålunda väckas avseende alla åtgärder, oavsett art eller form, som har vidtagits av

institutionerna och som är avsedda att ha rättsverkan (domstolens dom av den 31 mars 1971 i mål 22/70, kommissionen mot rådet, REG 1971, s. 263, punkt 42; svensk specialutgåva, volym 1, s. 551).

- 78 I förevarande fall är den ifrågasatta rättsakten den förklaring som parlamentets talman avgav vid sammanträdet i plenum den 23 oktober 2000 och enligt vilken parlamentet ”i enlighet med artikel 12.2 i [1976 års akt], förklarar... att det har mottagit och beaktat den franska regeringens underrättelse om att [sökanden] har skilts från sitt uppdrag som ledamot”.
- 79 Förstainstansrätten skall därför pröva huruvida denna förklaring har haft bindande rättsverkningar för sökanden som kan påverka hans intressen genom att väsentligt förändra hans rättsliga ställning.
- 80 I detta hänseende vill förstainstansrätten erinra om det rättsliga sammanhang i vilket denna förklaring ingår.
- 81 Det är ostridigt att ingen enhetlig valordning för val av ledamöter i Europaparlamentet hade antagits vid den i målet aktuella tidpunkten.
- 82 Valordningen för detta val reglerades därmed i enlighet med artikel 7.2 i 1976 års rättsakt genom nationella bestämmelser i varje medlemsstat.

- 83 Bland annat följer det av ordalydelsen i artikel 12.2 första stycket i 1976 års akt att "gällande nationella bestämmelser i en medlemsstat" kunde medföra att en plats som ledamot i Europaparlamentet blev vakant.
- 84 Frankrike har med tillämpning av 1976 års akt bland annat antagit 1977 års lag. I artikel 2 i denna lag stadgas att bestämmelser om val av ledamöter av Europaparlamentet återfinns i "avdelning I i första boken i code électoral och i bestämmelserna i de följande kapitlen". I artikel 5 i samma lag, som återfinns i kapitel III, "Förutsättningar för valbarhet, oförenliga uppdrag", föreskrivs bland annat att "[a]rtiklarna LO 127—LO 130-1 i vallagen är tillämpliga på val [av ledamöter av Europaparlamentet]", att "[o]m en ledamot inte längre är valbar, och valbarheten bortfaller under mandatperioden, skall uppdraget upphöra" och att "[d]etta skall fastställas genom dekret".
- 85 I artikel 12.2 i 1976 års akt görs det åtskillnad mellan två typfall vad gäller vakanta mandat för ledamöter av Europaparlamentet.
- 86 Första stycket i den nämnda bestämmelsen avser det första typfallet och omfattar de fall där en plats blivit vakant på grund av "gällande nationella bestämmelser". Andra stycket i bestämmelsen avser det andra typfallet, nämligen "alla andra fall".
- 87 Förstainstansrätten noterar i detta hänseende att det första typfallet, i motsats till vad sökanden har gjort gällande, inte enbart omfattar de oförenlighetsfall som avses i artikel 6 i 1976 års akt, utan även fall där valbarhet inte föreligger. I artikel 6.3 i 1976 års akt anges förvisso att sådana ledamöter av Europaparlamentet på vilka "punkterna 1 och 2" är tillämpliga skall ersättas "enligt artikel 12". Av denna hänvisning kan dock inte den slutsatsen dras att den sistnämnda artikeln endast skulle avse sådana oförenlighetsfall som avses i

artikel 6.1 och 6.2. Förstainstansrätten konstaterar för övrigt att det inte på något ställe i denna artikel 12 hänvisas till begreppet oförenlighet, utan att det mycket mer omfattande begreppet vakant plats används.

- 88 I det första fall som avses i artikel 12.2 i 1976 års akt inskränker sig parlamentets roll till att "beakta" att den berördes plats är vakant. I det andra typfallet, som omfattar exempelvis fall där en ledamot har begärt att bli entledigad, skall parlamentet "fastställa när en plats är vakant och underrätta medlemsstaten om detta".
- 89 Eftersom den ifrågasatta rättsakten har antagits med stöd av artikel 12.2 första stycket i 1976 års akt skall i förevarande mål avgöras vad som avses med uttrycket "beaktande" i denna bestämmelse.
- 90 Förstainstansrätten understryker i detta hänseende att "beaktandet" inte avser skiljandet av den berörde från hans uppdrag, utan enbart det förhållandet att hans plats har blivit vakant på grund av gällande nationella bestämmelser. Med andra ord är parlamentets roll på intet sätt att "praktiskt genomföra" att den berörde skiljs från sitt uppdrag, såsom sökanden har anfört, utan endast att beakta den fastställelse av att platsen är vakant som de nationella myndigheterna redan har gjort, det vill säga beakta en redan föreliggande rättslig situation som enbart är en följd av ett beslut som dessa myndigheter har fattat.
- 91 Den kontrollbehörighet som parlamentet har i detta sammanhang är synnerligen begränsad. I huvudsak inskränker den sig till att kontrollera att det är materiellt riktigt att den berördes plats är vakant. Tvärtemot vad sökanden har anfört ankommer det inte på parlamentet att kontrollera att det tillämpliga förfarandet enligt nationell rätt har följts eller att den berördes grundläggande rättigheter inte har åsidosatts. Det är nämligen endast behöriga nationella domstolar eller i

förekommande fall Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna som har en sådan behörighet. Förstainstansrätten erinrar för övrigt i detta hänseende om att sökanden i förevarande mål just har gjort sina rättigheter gällande såväl inför franska Conseil d'État som inför Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna. Det bör även påpekas att parlamentet självt aldrig i sina skrivelser eller under förhandlingen har hävdats att den har en så vidsträckt kontrollbehörighet som vad sökanden har hävdats.

- 92 Förstainstansrätten tillägger att en så omfattande kontrollbehörighet för parlamentet inom ramen för artikel 12.2 första stycket i 1976 års akt skulle innebära att det var möjligt för denna institution att ifrågasätta att det var korrekt av de nationella myndigheterna att skilja den berörde från hans uppdrag och att vägra att beakta att en plats är vakant om det ansåg att det förelåg en felaktighet. Emellertid är det endast i artikel 8.9 i arbetsordningen som det föreskrivs en möjlighet för parlamentet att vägra att fastställa att ett mandat är vakant, och detta endast i fall där det skall "fastställa" att en sådan vakans föreligger och där det föreligger en "felaktighet" eller en "brist". Det skulle vara paradoxalt om parlamentet hade ett större utrymme för egen bedömning när det enbart var fråga om att beakta att nationella myndigheter hade fastställt att en plats är vakant än när det självt skulle fastställa att en plats är vakant.
- 93 Detta motsägs på intet sätt av ordalydelsen i artikel 7.4 andra stycket i arbetsordningen. Såsom parlamentet och Republiken Frankrike med rätta har understrukit är denna bestämmelse tillämplig "redan innan ledamoten skiljs från sitt uppdrag" och således innan platsen blir vakant. I den ifrågasatt bestämmelsen föreskrivs nämligen att parlamentets talman skall hänvisa ärendet till behörigt utskott "[n]är behöriga myndigheter i medlemsstaterna inleder ett förfarande som kan leda till att en ledamot [av Europaparlamentet] skiljs från sitt uppdrag". När detta förfarande väl har avslutats och behöriga nationella myndigheter väl har fastställt att den berördes plats är vakant ankommer det inte längre på parlamentet att göra någonting annat än att i enlighet med artikel 12.2 första stycket i 1976 års akt beakta denna vakans. En bestämmelse i arbetsordningen kan dessutom enligt principen om normhierarki under inga omstän-

digheter göra det möjligt att avvika från bestämmelserna i 1976 års akt och ge parlamentet en mer omfattande behörighet än vad det har enligt denna akt.

94 Inte heller det förhållandet att sökanden fram till den 23 oktober 2000 fortsatte att inneha sin plats i parlamentet och att erhålla ersättningar från detta organ eller det förhållandet att de franska myndigheterna utbetalade lön till honom fram till den 24 oktober 2000 föranleder någon annan bedömning. Det är nämligen ostridigt mellan parterna att dekretet av den 31 mars 2000 var verkställbart. Det förhållandet att parlamentet inte beaktade detta dekret så fort det underrättades om det av de franska myndigheterna, utan senare, och det förhållandet att detta fick vissa praktiska följder för sökanden kan inte påverka de rättsverkningar som denna underrättelse har enligt artikel 12.2 i 1976 års akt.

95 Vad gäller sökandens argument dels att artikel 5 i 1977 års lag utgör intrång i parlamentets självständighet och utgör en otillätlig inblandning i dess verksamhet, dels att det finns en allmän princip enligt vilken "den berörda parlamentsförsamlingen skall förklara att ledamoten skiljs från sitt uppdrag", finner förstainstansrätten att de saknar fog. Såsom redan har påpekats i punkt 83 ovan följer det uttryckligen av artikel 12.2 första stycket i 1976 års akt att ett mandat som ledamot av Europaparlamentet kan bli vakant på grund av "gällande nationella bestämmelser i en medlemsstat". Då ingen enhetlig valordning hade antagits vid den i målet aktuella tidpunkten var denna bestämmelse och därmed även 1977 års lag tillämpliga fullt ut. Oavsett vilken behörighet parlamentet därefter får kan nya behörigheter omöjligen innebära att primärrättsliga bestämmelser, såsom 1976 års akt, inte längre är tillämpliga, när dessa inte uttryckligen har upphävts genom en rättsakt av samma rang inom normhierarkin.

96 Av samma skäl saknar sökandens argument avseende gemenskapsrättens företrädare helt relevans. I förevarande mål föreligger det nämligen ingen motsättning mellan nationell rätt och gemenskapsrätten.

- 97 Av ovanstående följer att den åtgärd som i förevarande mål har fått bindande rättsverkningar som kan påverka sökandens intressen är dekretet av den 31 mars 2000. Den ifrågasatta rättsakten var inte avsedd att ha några egna rättsverkningar som skiljde sig från dekretets rättsverkningar.
- 98 Förstainstansrätten finner således att den ifrågasatta rättsakten inte kan bli föremål för en talan om ogiltigförklaring i den mening som avses i artikel 230 EG. Den i målet aktuella talan skall således avvisas utan att förstainstansrätten behöver pröva de andra grunderna och argumenten i frågan huruvida talan kan tas upp till sakprövning.

Rättegångskostnader

- 99 Enligt artikel 87.2 i rättegångsreglerna skall tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, om detta har yrkats. Sökanden har tappat målet och skall därför ersätta rättegångskostnaderna, inklusive de kostnader som är hänförliga till det interimistiska förfarandet, i enlighet med parlamentets yrkande.
- 100 Enligt artikel 87.4 första stycket i rättegångsreglerna skall Republiken Frankrike bära sin rättegångskostnad.

På dessa grunder beslutar

FÖRSTAINSTANSRÄTTEN (femte avdelningen)

följande dom:

- 1) **Talan avvisas.**
- 2) **Sökanden skall bära sin rättegångskostnad samt ersätta parlamentets rättegångskostnad, inklusive kostnaderna i det interimistiska förfarandet.**
- 3) **Republiken Frankrike skall bära sin rättegångskostnad.**

Cooke

García-Valdecasas

Lindh

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 10 april 2003.

H. Jung

Justitiesekreterare

J.D. Cooke

Ordförande